

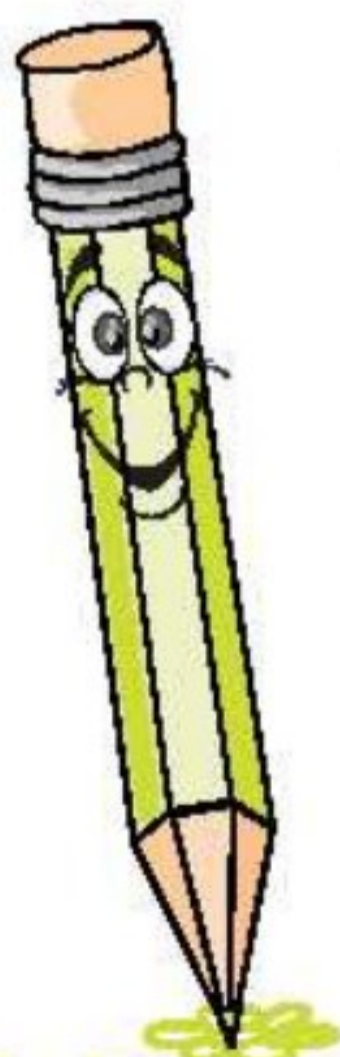
درس دهم

مورخان چگونه گذشته را مطالعه می کنند؟

اهداف:

- ۱ آشنایی با مورخ
- ۲ آشنایی با باستان شناس
- ۳ کاربردهای موزه و بیان اهمیت آن
- ۴ آداب اجتماعی و رفتار مناسب در زمان بازدید از موزه

درسنامه

۶۸

آیا تا به حال به لباس‌ها و لوازم دوران کودکتان توجه کرده‌اید؟ از روی آن‌ها می‌توانید بفهمید که چه خصوصیتی داشته‌اید. جثه‌ی شما چه اندازه بوده است و یا در چه ظروفی غذا می‌خوردید؟ در درس گذشته درباره‌ی تمدن ایلام صحبت کردیم. آیا فکر کرده‌اید که چطور می‌فهمیم مردم در تمدن‌های قدیمی از چه ابزار و وسایلی استفاده و یا چگونه زندگی می‌کردند؟ **دانش تاریخ** به ما کمک می‌کند که از چگونگی زندگی مردم در گذشته آگاه شویم. می‌دانید که روزگاری انسان نه ابزاری داشت و نه حیوانی را اهلی کرده بود و نه حتی خط اختراع شده بود. با گذشت زمان توانست کشاورزی کند و ابزار بسازد، روستاها و شهرها پدید آمدند و دولت‌ها تشکیل شد. تاریخ شرح همین ماجراهاست. تاریخ سرگذشت زندگی اجتماعی انسان‌هاست. تاریخ به بررسی رویدادهای دینی، سیاسی، اجتماعی و علمی می‌پردازد.

من مورخ (تاریخ‌دان) هستم

دکتر شاهرخ رزمجو

مورخ کسی است که درباره‌ی اتفاق‌های گذشته تحقیق کند. مورخ با بررسی کتاب‌ها، اشیاء و بناهای قدیمی اطلاعاتی درباره‌ی زندگی مردم گذشته به دست می‌آورد. مورخ یافته‌های خود را به صورت کتاب و مقاله منتشر می‌کند.

مورخان در ابتدای کارشان درباره‌ی اتفاق‌هایی که رخ داده است پرسش‌هایی مطرح می‌کنند. مثلاً چرا این حادثه رخ داده است؟ چگونه اتفاق افتاد؟ زندگی مردم در آن زمان چگونه بود؟

سپس از روی آثار به جامانده از آن زمان مانند ساختمان‌ها، ظروف، سنگ‌نوشته‌ها و غیره و بررسی آن‌ها به پرسش‌هایشان پاسخ می‌دهند. آن‌ها در مطالعات و تحقیقات خود از دانش باستان‌شناسی هم استفاده می‌کنند.

من باستان‌شناس هستم

اگر عاشق تاریخ هستید و از جست‌وجو کردن لذت می‌برید، این شغل برای شما مناسب است. باستان‌شناسان بناها، اشیاء و وسایلی را که از گذشته به جا مانده است کشف و مطالعه می‌کنند.

آن‌ها ابتدا مکان‌های باستانی را که در آن از گذشته‌های دور آثاری وجود دارد، شناسایی می‌کنند. در این مرحله از اطلاعات موجود در کتاب‌های تاریخی و سفرنامه‌ها و بناهای ویران شده استفاده می‌کنند.

سپس مهم‌ترین و مشکل‌ترین بخش کار باستان‌شناس یعنی کاوش و حفاری شروع می‌شود. آن‌ها با استفاده از وسایل مختلف اشیاء را از دل خاک بیرون می‌آورند. در این مرحله دقت و صبر بسیار مهم است، زیرا ممکن است با انجام اشتباه کوچکی صدمه‌ی بزرگی به آثار و بناهای تاریخی وارد شود.

در آخرین مرحله‌ی کار، باستان‌شناس چیزهایی را که پیدا می‌کند با دقت آزمایش و مطالعه می‌کند و با بررسی ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها اطلاعات تاریخی آن‌ها را به دست می‌آورد. باستان‌شناسان از علوم‌ی مانند زمین‌شناسی، شیمی و نقشه‌کشی برای تحقیقات خود استفاده می‌کنند.

موزه‌ها

آیا تا به حال از موزه‌ای بازدید کرده‌اید؟

موزه مکانی است که اشیای باارزش و آثار تاریخی و باستانی که مربوط به گذشتگان است در آن جانگهداری می‌شود. با رفتن به موزه‌ها با زندگی گذشتگان بیشتر آشنا می‌شویم.

در موزه‌ها مقرراتی وجود دارد که بازدیدکنندگان باید آن‌ها را رعایت کنند، مثلاً باید بلیت تهیه کنند، با سکوت خود به راهنمای موزه که توضیح می‌دهد احترام بگذارند، اگر در مکانی تذکر داده شده که عکسبرداری ممنوع است از آن‌جا عکس نگیرند، در فضای موزه به آرمی راه بروند و حرف بزنند و به اشیای موزه دست نزنند.

تصاویر زیر نمونه‌های وسایلی هستند که باستان‌شناسان در منطقه‌ی ایلام کشف کرده‌اند و اکنون در موزه‌ها نگهداری می‌شود.

۷۰

موزه‌ی رضا عباسی و موزه‌ی ایران باستان در شهر تهران از مهم‌ترین موزه‌های کشورهای ایران است.

نکته

تفاوت کار مورخان و باستان‌شناسان:
مورخان در مورد رویدادها و حوادث تاریخی جست‌وجو می‌کنند و از نتایج کار باستان‌شناسان استفاده می‌کنند. اما باستان‌شناسان به بررسی مکان‌ها و اشیایی که از گذشته به جا مانده است، می‌پردازند و تاریخ و نوع ساخت آن را مشخص می‌کنند.

الف

ب ب ن

ج

الف) عبارت‌های نادرست را تشخیص داده و آن‌ها را به صورت درست بنویسید.

۱. اشیای باستانی را باید در بانک‌ها نگهداری کنیم.
 ۲. برای آشنایی با زندگی گذشتگان از دانش علوم استفاده می‌کنیم.
 ۳. مورخان شواهد به جامانده از گذشته را بررسی می‌کنند.
- ب) موارد مرتبط در ستون «۱» را به ستون «۲» وصل کنید.

(۲)		(۱)
آثار باستانی با ارزش	☹️ ☹️	۱. آثار به جا مانده از گذشتگان را کشف می‌کند.
باستان‌شناس	☹️ ☹️	۲. معمولاً آن‌ها را در موزه‌ها نگهداری می‌کنند.
دانش تاریخ	☹️ ☹️	۳. ما را با چگونگی زندگی مردم گذشته آشنا می‌کند.

پ) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۱. باستان‌شناسان پس از کشف مکان، آن‌جا را می‌کنند.
 ۲. با رفتن به و بازدید آثار می‌توانیم با زندگی گذشتگان آشنا شویم.
- ت) پاسخ صحیح را با علامت «*» مشخص کنید.

۱. مورخان در مطالعات خود از کدام دانش نیز استفاده می‌کنند؟
- (۱) جغرافیا
 (۲) باستان‌شناسی
 (۳) تاریخ
 (۴) علوم

- ث) به سؤالات زیر پاسخ دهید.
۱. به چه کسی مورخ می‌گویند؟

۲. مورخان چگونه تحقیق می‌کنند؟

الف

ب

ج

د

ه

و

ز

ح

ط

ث

۳. کار باستان‌شناس‌ها چیست؟

.....

۴. چرا آثار باستانی با ارزش هستند؟

.....

۵. با توجه به تصویر نمونه وسایل ایلامی‌ها بررسی کنید هر کدام از این وسایل چه نکته‌ای را نشان می‌دهند؟ به جنس، رنگ و نوع کاربرد و تصویر آن‌ها توجه کنید.

.....

.....

.....

.....

۶. در جدول زیر نشانه‌هایی از خط تصویری را کامل کنید.

رودخانه	کودک	مار	
خورشید	نیزه	زیورآلات	
ماه	گاو	داس کشاورزی	
باران	گندم	قایق	

ج) فعالیت عملکردی

۱. یکی از وسایل قدیمی در منزل پدر بزرگ و مادر بزرگتان را مشاهده کرده و گزارشی از آن تهیه کنید، سپس تصویری از آن بکشید یا بچسبانید.

.....
.....
.....
.....

الف

ب

ج

ن

ل

م

و

ز

ح

ط

ث

۲. در مورد دکتر شاهرخ رزمجو مورخ ایرانی تحقیق کنید و چند مورد از فعالیت‌های او را نام ببرید.

۷۳

.....

.....

.....

.....

۳. با گِل سفال چند نمونه ظرف سفالی را که مردم قدیم استفاده می‌کردند، بسازید. سپس از آن‌ها عکس بگیرید و بچسبانید.

۴. فعالیت زیر را انجام دهید و طی آن شبیه به یک باستان‌شناس فکر کنید.

۱- با دوستان هم‌کلاس خود گروه‌های چند نفره تشکیل دهید.

۲- چند پاکت کوچک که داخل آن معلوم نباشد، پنج وسیله‌ی کوچک شخصی و یک دسته کاغذ تهیه کنید.

دقت کنید تعداد پاکت‌ها از تعداد شما کمتر نباشد. حالا پنج وسیله‌ی کوچک شخصیتان را انتخاب کنید. هر کس

باید وسایلش را بدون آن‌که دیگران ببینند درون پاکت خود بگذارد. تمام پاکت‌ها را در یک جا بگذارید و از میان

آن‌ها پاکت شخص دیگری را بردارید و باز کنید به اشیای داخل پاکت نگاه کنید و بگویید صاحب آن کیست و چه

ویژگی‌هایی دارد؟ آیا آن‌چه دوستانتان درباره‌ی شما نوشته‌اند درست است؟

.....

.....

.....

الف

ب ب ج

ن ن

